

Projekti „Uuringute koostamine Võru piirkonna omavalitsuste võimalikuks haldusreformiks“

ÜHINEMISKONVERENTS

Jüri Võigemast

Võru 19. november 2010

Omavalitsuste ühinemisdialoog- ajaga koos, ees või maas.

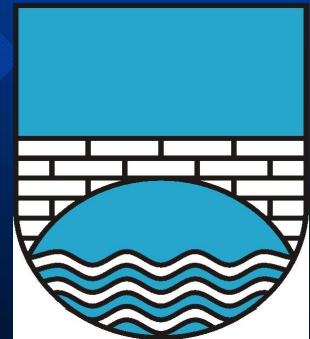
Millest tuleb juttu:

- * natuke taustast;
- * protsessist
- * Rapla kogemusest
- * kui jõuab, siis mõnest asjast veel

Mis võib protsesse tagant tõugata:

- * vajadus, võimalus, paratamatus,
käsk, tahe, iseregulatsioon
- * läheb liiga halvasti või liiga hästi
- * ollakse hädas, seisakus või õitsengus
- * emotsionaalsed või ratsionaalsed kaalutlused
- ...

Rapla valla ja Rapla linna ühinemine 2002

Taust

* Tegemist rõngasvalla ja piirkonna keskuse ühinemisega.

Rõngasvalla ja piirkonna keskuse ühinemise variant on suhteliselt kõige lihtsam. Kõik muud variandid on kindlasti keerulisemad lahendada.

* Ühinemise perspektiiv oli ammu teadvustatud: ükskord tuleb ühinemine kindlasti. Küsimus on – millal.

Pikk protsess

- * Valla ja linna ühine üldplaneering (otsus '94)
- * Ühinemise kavandamine volikogude ühisistungite otsuste alusel '96 – '99 valimisperioodil
- * Töörühmad, nn roheline raamat, elanike teavitamine, rahvaküsitlus novembris '98
- * Tulemus: '99 ühinemist ei toimunud (küsisime)
- ...
- * Valitsuse haldusreformi kava 2000 – 2002: valik - kui ise ei tee, siis tehakse jõuga
- * **Otsus: teha ise**

Probleemid, mis linna- ja külakoosolekutel esile toodi

Probleemid, mis linna- ja külakoosolekutel esile toodi (1)

- * Mida inimesed võidavad või mida kaotavad valla ja linna ühinemise korral, kas ühinemisest tõuseb inimestele mingit tulu?
- * Mida uus omavalitsus endast kujutama hakkaks, kas uus hakkab kandma linna või valla nime?
- * Kes ja kuidas hakkavad suure valla puhul elu korraldama, kuidas korraldatakse valimised?

Probleemid, mis linna- ja külakoosolekutel esile toodi (2)

- * Kas orienteerutakse rohkem maaelule või linnale.
- * Maakonnakeskuse kõrval, nagu Rapla linn on, võib maapiirkondade jaoks tähelepanu väheneda.
- * Oht, et maapiirkondadele jääb vahendeid vähemaks kui seni ning et need jaotatakse ümber rohkem linna kasuks.
- * Oht, et suletakse raamatukogud, lasteaiad, koolid, sest väikesed on kallimad ülal pidada kui suured.

Probleemid, mis linna- ja külakoosolekutel esile toodi (3)

* Varasemad ühendamise kogemused on näidanud, et keskus tõmbab kõik endasse ning ümbrus jääb ääremaaks.

* Kui oleme linnaga koos, kas meid siis veel kuulatakse, sest valla elanike arv on väiksem, linna ja maa arusaamad, huvid ja eesmärgid on erinevad.

* Milliseks kujunevad vee, kanalisatsiooni, prügiveo jm. hinnad, kuidas korraldatakse talvel teedelt lume lükkamine. Milline on maamaks ühe, kahe kolme aasta pärast.

Probleemid, mis linna- ja külakoosolekutel esile toodi (4)

- * Suure valla puhul jääb vallavalitsus inimestele kaugemaks, võõramaks.
- * Informatsiooni liikumisega ei ole meil kõik asjad korras.
  - Meil oleks kindlasti vaja külavanemaid, kelle roll oleks suurem.
  - Milliseks võib kujuneda ametnike suhtumine inimestesse.
- * Milliseid võimalusi ja kas üldse meie riigis maale ette nähakse, tahaks näha mingit kindlat riigi seisukohta edasiste väljavaadete suhtes maaelule?

Rapla valla ja linna ühinemine 2002

- * Sisuline ettevalmistus:

  - Valik: ühinemiskokkuleppe ettevalmistamise ja tutvustamise kaudu**

- * Formaalne pool

  - tehniline korraldus ei tohi sisulisele protsessile takistuseks saada

...

- * Kui juba ette võtta, siis ainult selle eesmärgiga, et ühinemine ka teoks saaks.

Ühinemise eesmärgid

Ühinemise eesmärgid (1):

1.1. Rapla piirkonna sotsiaalse, majandusliku, kultuurilise, ajaloolise ja territoriaalse terviklikkuse saavutamine ja säilitamine.

1.2. Kogu piirkonna elanikele võimaluse loomine Rapla **piirkonna kui terviku** toimimise ja arengu jaoks oluliste küsimuste otsustamisel osalemiseks.

1.3. Paremate võimaluste loomine Rapla piirkonna kui loomuliku terviku tasakaalustatud arenguks.

1.4. Avalike teenuste optimaalse kättesaadavuse ja kõrge kvaliteedi tagamine kõigile uue omavalitsusüksuse elanikele.

Ühinemise eesmärgid (2):

1.5. Võimaluste loomine Rapla piirkonna kui terviku arenguprotsesside juhtimiseks.

1.6. Linna ja tema mõjupiirkonna arengupotentsiaali ühendamine Rapla piirkonna parema konkurentsivõime saavutamiseks.

1.7. Omavalitsusüksuse majandusliku potentsiaali suurendamine.

1.8. Rapla linna kui hästi funktsioneeriva tõmbekeskuse võimaluste ärakasutamine tulevase vallakeskusena.

Kogemus

Kogemus (1):

- * Kohalike omavalitsuste ühinemine peab tuginema **vabatahtlikkuse põhimõttele**. Keskvalitsuse administratiivne sund ei aita ühinemisele kaasa.
- * Valikute tegemine konkreetses kohas konkreetse ühinemise või mitteühinemise küsimustes kuulub **piirkonna jaoks strateegiliste valikute hulka**.
- * Ühinemise kavandamisel tuleb lähtuda eelkõige konkreetse **piirkonna elanike huvides ja vajadustest**.

Kogemus (2):

- * Piirkonna strateegilised arenguväljavaated peavad olema üle piirkonna lühiajalistest ja kohalike võtmeisikute isiklikest huvidest.**
- * Piirkonna ja selle elanike huvide kaitse on tagatud eelkõige ühinemise ettevalmistusprotsessis aktiivse osalemise kaudu.**
- * Ühinemisprotsessi edukus sõltub omavalitsusjuhtide poolt ühinemise suhtes võetud positsioonist.**

Kogemus (3):

- * Ühinemise arutelude peale on mõtet aega kulutada siis, kui oma sisimas ollakse ühinemisega nõus.
- * Ühinemisprotsessi kraavi laskmiseks on tuhat võimalust, edukaks realiseerimiseks ainult üks eeldus.
- * **Ühinemine saab teoks, kui kõigi ühinevate omavalitsuste võtmeisikud tegutsevad ühinemise heaks.**
- * Ühinemise toetamisel/mittetoetamisel on poliitiku jaoks oma hind.

Kogemus (4):

- * Ühinemisega kaasnev muudatus on kvalitatiivne mitte lihtsalt kvantitatiivne.
- * Kaks korda suurema elanike arvuga omavalitsuse juhtimine pole sama mis väikese omavalitsuse juhtimine.
- * Esindusvõimu tegutsemise ümberkorraldamine on tunduvalt lihtsam kui täitevõimu tegevuse ümberkorraldamine.
- * Kui on otsustatud ühineda, pole mõistlik venitada – venitades on pärast kaotatud ajast kahju.

Ehk:

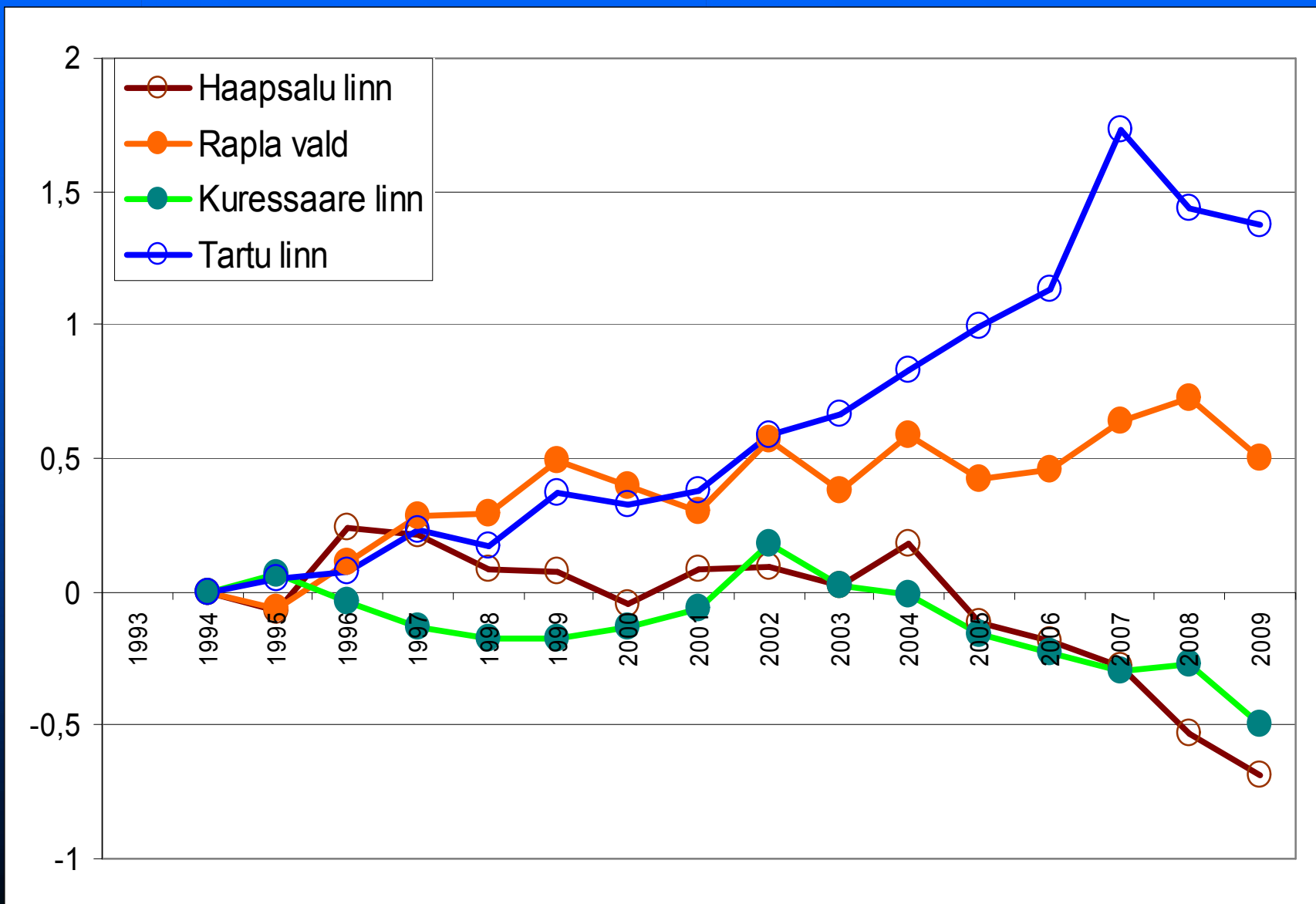
miks; mida; kuidas

- * milline on koostalitlev piirkond**
- * millised on eesmärgid**
- * kuidas tegutseda**

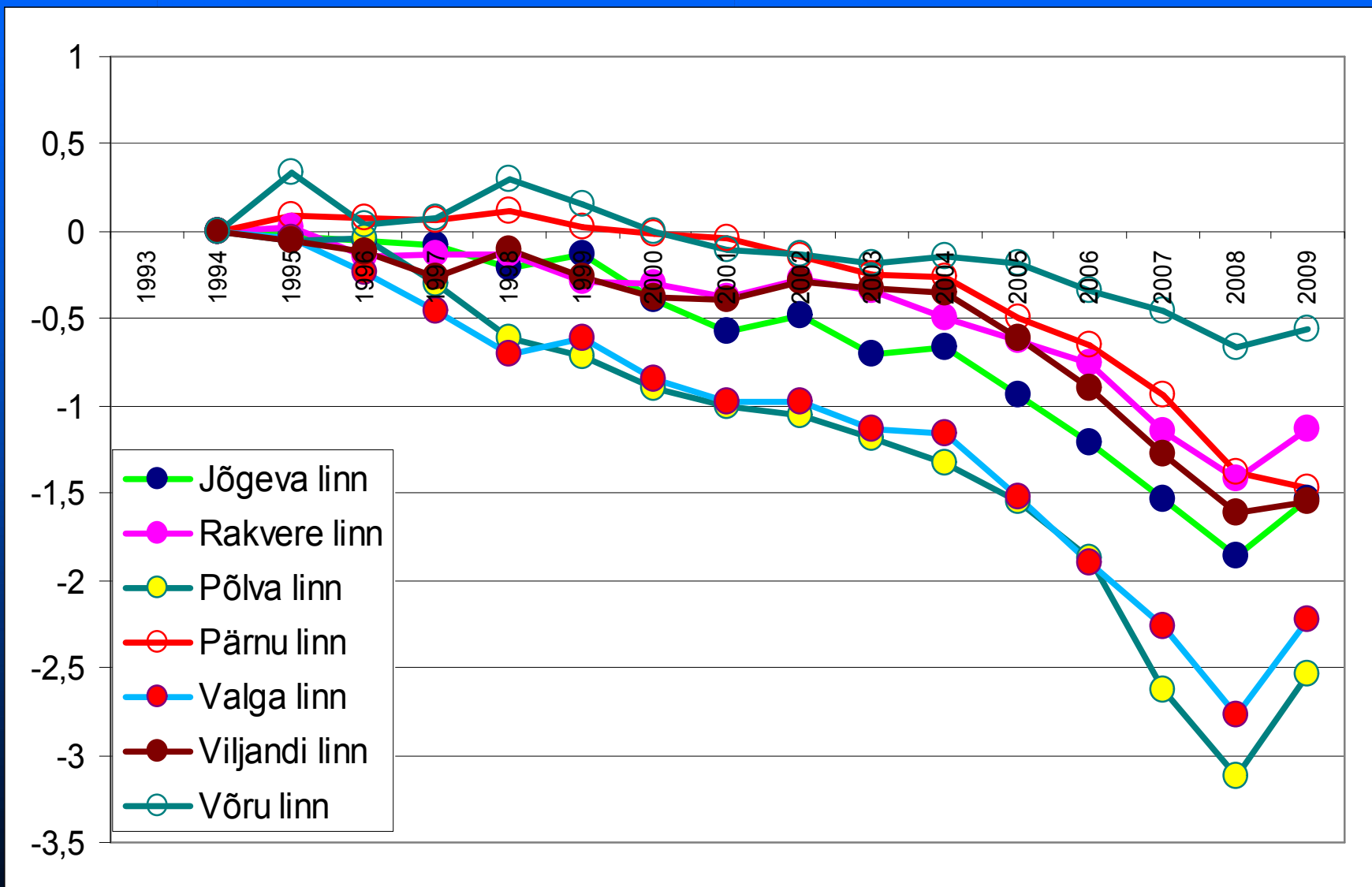
ja:

kui jõuab, siis mõnest asjast veel

Maakonnakeskused: majandusprotsess keskmise suhtes

Maakonnakeskused: majandusprotsess keskmise suhtes

...tänu kuulamast ja edusoovid kõigile !